

พระราชพุทธิรังษี (หลวงพ่อดำ)

พระราชพุทธิรังษี (หลวงพ่อดำ)

เปรม หิมจันทร์ เรียบเรียง

ออกอากาศเสาร์ที่ ๘ กันยายน ๒๕๒๗

พัทธยา จิตต์เมตตา อ่านออกอากาศ

ชาติภูมิ พระราชพุทธิรังษี เดิมชื่อคำ จันทรักษ์ เกิดเมื่อวันเสาร์ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๓ ปีมะเมีย ตรงกับวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๓๗ บิดาชื่อหลวงจรรยาักษ์เขต (พลับ จันทรักษ์) มารดาชื่อนางพ่วนเหนียว จันทรักษ์ ๗ บ้านนาทับ ตำบลนาทับ อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา

การศึกษา เมื่อยังเป็นเด็กได้เรียนหนังสือไทยกับบิดาที่บ้าน จนสามารถอ่านออกเขียนได้เป็นอย่างดี เมื่ออายุ ๑๙ ปี ได้บรรพชาเป็นสามเณร ที่วัดนาทับ ได้ศึกษาหนังสือขอมทั้งขอมไทยและขอมบาลีจนสามารถอ่านออกเขียนได้อย่างหนังสือไทย เนื่องจากสามเณรทำอาพาธลง ทั้งหมดที่ทำการรักษาพยาบาลเป็นหมอแผนโบราณ จำเป็นต้องใช้สุราเป็นกระสาย ละลายยารับประทาน สามเณรคำเป็นคนเคร่งครัดไม่ยอมให้ศีลค่างพร้อย จึงลาสิกขาออกสู่ฆราวาสวิสัยอีกวาระหนึ่ง เมื่อประมาณอายุ ๒๑ ปี ครั้นหายอาพาธแล้ว ก็ช่วยทำงานพ่อแม่ที่บ้าน พออายุ ๒๒ ปี ได้อุปสมบทเป็นพระภิกษุที่วัดนาทับ ตำบลนาทับ อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๕๘ มีนามฉายาว่า “นันทิโย” ต่อมาได้เดินทางไปกรุงเทพฯพักอยู่ที่วัดบวรนิเวศวิหาร แล้วไปเฝ้าสมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงชินวราธิบดี (หม่อมเจ้าภูซงค์) ณ วัดราชบพิธ สมเด็จพระสังฆราชเจ้าได้ทรงพระกรุณาเปลี่ยนนามฉายาให้ใหม่ เป็น “นันทิโย” ซึ่งเป็นค่านามแปลว่า “ผู้เป็นที่ตั้งแห่งความเพียร” แล้วทรงฝากให้อยู่วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎ์ ได้ศึกษาพระปริยัติธรรม ทั้งแผนกธรรมและแผนกบาลี แต่เป็นการศึกษาเพื่อรู้ มิได้เข้าสอบสนามหลวง แต่เมื่อพระคุณท่านออกจากกรุงเทพฯ กลับมาอยู่วัดมุนีลินทรวบิหาร อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี และได้เปิดสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรมขึ้นที่วัดมุนีลินท์ ฯ พระคุณท่านก็สอบนักธรรมชั้นตรีผ่าน

หน้าที่การงาน เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๖๑ พระคุณท่านได้ย้ายจากกรุงเทพฯ มาอยู่วัดมูจลินทวาปีวิหาร อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี จนถึงมรณภาพได้รับตำแหน่งและสมณศักดิ์ต่าง ๆ ดังนี้

๑๖ กันยายน ๒๔๖๔ เป็นฐานานุกรมของพระครูพิบูลย์สมณวัตร (หลวงพ่อชุม) เจ้าอาวาสวัดมูจลินทวาปีวิหารที่ "พระใบฎีกา"

๒๑ เมษายน ๒๔๗๖ พระเทพญาณเมธี เจ้าคณะจังหวัดปัตตานี ได้มีคำสั่งแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง "เจ้าคณะหมวดตุง"

๑๐ สิงหาคม ๒๔๗๗ พระเทพญาณโมลีเจ้าคณะจังหวัดปัตตานีองค์ต่อมา ได้มีคำสั่งแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง "ผู้ช่วยเจ้าคณะแขวงตุง"

๑ มีนาคม ๒๔๘๒ ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์ สัญญาบัตรเป็นที่ "พระครูมานิตสมณวัตร"

๒๐ พฤศจิกายน ๒๔๙๕ ได้รับแต่งตั้งเป็นผู้รักษาการในตำแหน่งสาทรานุการจังหวัดปัตตานี

๕ ธันวาคม ๒๔๙๕ ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์สัญญาบัตรเป็นพระราชาคณะ (เจ้าคุณ) ชั้นสามัญที่ "พระมูจลินทโมลี"

๒๖ เมษายน ๒๕๑๕ ได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าคณะจังหวัดปัตตานี

๕ ธันวาคม ๒๕๑๖ ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์ สัญญาบัตร เป็นพระราชาคณะชั้นราชที่ "พระราชพิทักษ์วิชัย"

วัดรปฏิปัตติ นับตั้งแต่หลวงพ่อคำได้รับสมณศักดิ์ที่ "พระครูมานิตสมณวัตร" มา นั้นได้ปกครองคณะสงฆ์ในวัดมูจลินทวาปีวิหาร ต่อจากพระครูพิบูลย์สมณวัตรหรือหลวงพ่อชุม ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๘๒ เป็นต้นมา การบริหารคณะสงฆ์ไม่สู้จะเป็นที่หนักใจ แต่ภารกิจที่นำวัดกียังก็คือว่า พระครูพิบูลย์สมณวัตร หรือหลวงพ่อชุม ได้ริเริ่มสร้างอุโบสถค้างคาไว้แล้วพระคุณท่านก็มรณภาพไป ทั้งภารกิจอันนี้ไว้ให้พระครูมานิตสมณวัตรหรือหลวงพ่อคำรับช่วงทำต่อมา ประกอบกับมหาสงครามเอเชียบูรพาหรือสงครามโลกครั้งที่สองประทุขึ้น ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๘๔ จนถึงปี พ.ศ. ๒๔๘๘ วัดก็ก่อสร้างหายากยิ่งโต ท่านศาสนิกชนที่มีอายุมาก่อนปี พ.ศ. ๒๔๘๕ คงทราบได้ดี อาศัยยารมีของพระครูมานิตสมณวัตรหรือหลวงพ่อคำ การสร้างอุโบสถปัจจุบัน

ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๘๓ ถึง ๒๔๘๘ หรือประมาณ ๕-๖ ปี ก็สำเร็จ คู่มือมีการก่อสร้างของ หลวงพ่อคำคือ พระปลัดเอี่ยม เขมโก

วัตรปฏิบัติที่หลวงพ่อกำเคยกระทำมาคือค่านับบริหารคณะสงฆ์กับการก่อสร้างสังฆ เสนาสนะตลอดถึงการงานต่าง ๆ ประหนึ่งปาฏิหาริย์ เพราะทงงานแม้คนจะมากสักเพียง ไตก็ไม่เคยมีการทะเลาะถึงรบราฆ่าฟันกันจนถึงโรงตุลาการ อาจจะเป็นเพราะปฏิบัติปฏิบัติชอบของหลวงพ่อกำทำให้เป็นไปในทางที่เสมอ วัตรปฏิบัติของหลวงพ่อกำ แม้จะมีการก่อสร้างเต็มมืออยู่ก็ตาม แต่หลวงพ่อกำไม่เคยงดการปฏิบัติสมาธิเลย คือเวลาประมาณ ๑๙.๐๐ น. หลวงพ่อกำเดินจงกรมจนเวลา ๒๒.๐๐ น. เข้าห้องนั่งสมาธิตลอดมา หลวงพ่อกำมาหยุดเมื่ออายุ ย่างเข้า ๘๗ ปี หลวงพ่อกำมรณภาพเมื่อ อายุ ๙๐ ปี พ.ศ. ๒๕๒๗